

סדר הלימוד ליום ג שבת [יום 121 בשנה]

ג

בתחילת הבאר בתחילת הארבעים שנה היה הבאר עצום ומשקה את בני ישראל ואת הערב רב הנקראים עם סתם, ועתה במות מרים נתמעט קצת כחו במיתת מרים ולא נתחזק כבראשונה, ולא יצא רק להשקות את ישראל הנקראים עדה ולא את הערב רב, ואז צעקו הערב רב כאשר נסעו מהור ההר דרך ים סוף ואמרו למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים

אז אפשר ידמה ענין אחר והוא כי הנה ג' מתנות ניתנו לישראל בזכות ג' אחין באר ומן וענני כבוד בזכות מרים משה אהרן ולכן בתחילת הבאר בתחילת הארבעים שנה אמר עבור לפני העם וקח אתך מזקני ישראל וכתוב ויצאו ממנו מים ושתה העם להורות כי הבאר הי' עצום ומשקה את בני ישראל ואת הערב רב הנקראים עם סתם ועתה במות מרים חזרה הבאר גם הוא בזכות משה ולכן נתמעט קצת כחו במיתת מרים ולא נתחזק כבראשונה ולא יצא רק להשקות את ישראל הנקראים עדה ולא את הערב רב וז"ש והשקות את העדה ואת בעירם של מקנה ישראל ובא למעט שלא יצאו להשקות את הערב רב וכן בענין המעשה אמר ותשת העדה ובעירם ולא יותר כלומר ולא הערב רב ואז צעקו הערב רב כאשר נסעו מהור ההר דרך ים סוף ואמרו למה העליתנו ממצרים למות במדבר כי אין לחם ואין מים כמו שנתבאר שם ועיי"ש.

צו

ת"ר אלף רגלי לבד מנשים וטף וערב רב וצאן ובקר

וישלח מלאך ויוציאנו זה משה ולא אמר וישלחני וכו'. או ירמוז כי הנה שלשה מיני ניזקין היו שם ואולי יתייראו מהם הא' הוא כי ס"ב ריבוא עם כחול הים מוכרח היא שיוקירו להם המזונות ליושבי הארץ, הב' היא יראה יותר גדולה אולי מידי עברם בארצו יחמדוהו ויקחוה מהם בהלחמם בהם, הג' הוא אולי אין להם כח וגבורה לקחת את ארץ כנען החזקה מידם ואז יחזרו יושבי כנען להלחם באדום על אשר הניחם עבור בגבולו ליכנס בארץ כנען והנה הם שלשים וא' מלכי כנען ומלך אדום יחידי לא ימלט מידם ולכן רצו לתת התנצלות בכלל דבריהם לשלשה ההיזקים הנ"ל העולים במחשבם, והתחילו בראשונה ודיחו אותה במ"ש מקדש כלומר אם תאמרו שבהכרח היא שת"ר אלף רגלי לבד מנשים וטף וערב רב וצאן ובקר בעוכם דרך ארץ אדום יזיקו להם מאוד מאוד לזה רמז באומרו מקדש כי שם נתפרסם בכל העולם ענין הסלע שהיא בארה של מרים הניתן להם שם והיו ספינות גדולות עוברים בנהרות היוצאים מן הבאר ההוא ואם אפי' המים שהם הפקר לכל היה ניתן להם על ידי נס מכל שכן שאר המזונות שאינם הפקר וז"ש לא נשתה מי באר כלומר יען כי אפי' מי' שלנו בשפע ולא נצטרך אל באר שלכם ומכ"ש שאר דברים, וכנגד ההיזק השני וכו'.

ספר עץ הדעת טוב — פרשת בלק

בז

"ויגר מואב", מואב לא נתיירא מפני בני ישראל, כי מואב אינה בכלל ארץ ישראל, רק נתייראו מפני הערב רב שאין להם חלק כלל בארץ כנען, אפשר שירצו לרשת את ארץ מואב להתיישב בה

וז"ש ויגר מואב וכו'. והענין כי לא נתייראו מפחד סתרים עליונים לדעת רצונו ית' במה שציווה אל תצר את מואב ע"ד שנסתכל בלק אבל המורא שלהם היא טבעית והיא מפני העם כי רב הוא. והענין כי ישראל הם אשר נצטוו אל תצר את מואב לפי אשר אליהם נתחלקה הארץ ונצטוו כי ארץ מואב אינה בכלל ארץ ישראל. אבל הערב רב שאין להם חלק כלל בארץ כנען אפשר שירצו לרשת את ארץ מואב להתיישב בה ולכך הם לא נצטוו באל תצר את מואב ומזה נתייראו מפני הערב רב.

בת

"כי רב הוא", הערב רב הם רבים מישראל, כי בני ישראל היו רק א' מחמשים מהערב רב - עיקר יראת מואב הוא מפני הערב רב, וגם קצת יראה היה להם מפני בני ישראל - ערב רב לא במעשה נסים יכולים להלחם כמו ישראל, אלא בזרוע בשר הם באים, ואם כן גם אנחנו מואב אתנו זרוע בשר כי גבורת מואב נפלאה היא

ואם תאמר שהם מועטים אינו כן אלא אדרבה רבים הם מישראל כמשז"ל על וחמושים עלו בני ישראל א' מחמשים מהערב רב. וז"ש כי רב הוא יותר מבני ישראל

ומכ"ש יותר ממואב עצמם. ולכן עתה הזכיר מאוד כי עיקר יראת מואב הוא מפני הערב רב ואחר אשר נתייראו מטענה העקרית חזרו עוד לגור קצת ולא מאוד מפני בני ישראל וז"ש ויקץ מואב וכו' והענין כי הנה ערב רב לא במעשה נסים יכולים להלחם כמו ישראל אלא בזרוע בשר הם באים וא"כ גם אנחנו מואב אתנו זרוע בשר כי גבורת מואב נפלאה היא וכמ"ש בישעי'. ובירמיה והיו לך גבורי מואב וכו' שאנן מואב מנעוריו וכו' ולא עוד אלא שעשירים גדולים אנו ונשכיר את בני עמון אחינו ומלכי מדין הסמוכים אלינו ונוכל הם.

בט

מואב חשבו, כי כראות בני ישראל כי מואב נלחמים עם הערב רב אשר לא נצטוו באל תצר את מואב, יבואו בני ישראל וילחמו גם הם ויעזרו את הערב רב, והנה בני ישראל בזרועו יתברך ובמעשה נסים הם באים, אז ויקץ מואב מפני בני ישראל

ואז חזרו לחשוב וראו ענין אחר והוא כי כראות בני ישראל כי מואב נלחמים עם הערב רב אשר לא נצטוו באל תצר את מואב יבואו בני ישראל וילחמו גם הם ויעזרו את הערב רב והנה בני ישראל בזרועו יתברך ובמעשה נסים הם באים אז ויקץ מואב מפני בני ישראל נמצא כי להיות עיקר של היראה מפני הערב רב נזכר בו מאוד אבל בבחינת היות מלחמתם זרוע בשר דרך טבע אמר ויגר, אבל בישראל שהיו נלחמים בעזרו ית' אמר ויקץ לשון קוצים ממש והוא גדול מן ויגר אבל בערך שישראל לא היו הם בעלי המריבה עצמם לא זכר מאוד.